

514.

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 11 sierpnia 1920 roku

w przedmiocie poboru roczników 1889, 1888, 1887, 1886, 1885.

Art. 1. Upoważnia się Rząd do przeprowadzenia powszechnego poboru mężczyzn, urodzonych w latach 1889, 1888, 1887, 1886 i 1885.

Art. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia i ustalenie kolejności poborów poszczególnych roczników porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

Naczelnik Państwa i
Przewodniczący Rady Obrony Państwa:
J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:
Witos

515.

ROZPORZĄDZENIE**Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu**

z dnia 7 sierpnia 1920 roku

w przedmiocie wynagrodzenia świadków, znawców i tłumaczy w postępowaniu karnem.

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. Dz. U. № 67 poz. 453 zarządza się, co następuje:

A. Wynagrodzenie świadków, znawców i tłumaczy.

Art. 1. Świadkowie, znawcy i tłumacze mają w postępowaniu karnem prawo do wynagrodzenia na zasadzie postanowień § 383 — 386 p. k. oraz postanowień niniejszego rozporządzenia, — o ile niema osobnych przepisów, normujących odmiennie wynagrodzenie pewnych kategorii świadków, znawców lub tłumaczy.

Świadkom przysługuje to roszczenie także wtedy, jeżeli na wezwanie sądu stawili się do przesłuchania, ale przed przesłuchaniem zostali odprawieni. Znawcy i tłumacze mogą w takim przypadku żądać tylko zwrotu wydatków i odszkodowania za stratę czasu.

Kto niesłusznie odmawia zeznań, spełnienia czynności, będących obowiązkiem znawcy lub tłumacza, albo złożenia przysięgi, nie ma prawa żądać wynagrodzenia.

Znawca nie ma prawa do wynagrodzenia za czynności, które przedsięwziął bez polecenia sądu lub wbrew udzielonym wskazówkom.

Świadkowie, znawcy i tłumacze, którzy jawili się bez wezwania sądowego, mają takie samo prawo do wynagrodzenia, jak w razie sądowego

wezwania, jeżeli ich przesłuchano lub korzystano z ich pomocy, a sąd uzna, że ich przesłuchanie lub przybranie posłużyło do wyjaśnienia sprawy.

I. Wynagrodzenie świadków.

Art. 2. Pod warunkami, określonymi w § 383 p. k. świadkowie mogą żądać:

1. zwrotu kosztów podróży,
2. zwrotu kosztów pobytu (wydatki na wyżywienie i nocleg) oraz
3. odszkodowanie za stratę czasu.

Art. 3. Wynagrodzenie świadków wymierza się na podstawie taryf, wydawanych przez Ministra Sprawiedliwości na propozycje sądów apelacyjnych, przy odpowiedniem zastosowaniu postanowień §§ 3 — 7, 9 — 16 i 18 — 24 rozporządzenia austr. ministra sprawiedliwości z dnia 17 września 1897 Dz. u. p. № 231 w przedmiocie należności świadków i znawców w cywilnych sprawach spornych.

Jeżeli według postanowień §§ 4 i 5 rozporządzenia austr. ministra sprawiedliwości z dnia 17 września 1897 r. Dz. u. p. № 221 nie można świadkowi przyznać kosztów za użycie zbiorowego środka przewozowego, poczty lub podwozy, nie należy mu się wynagrodzenie za odbycie drogi pieszo lub na rowerze. Natomiast jeżeli odległość przebyta tam i napowrót wynosi najmniej 15 km., można mu przyznać kwotę 2 — 10 mk. na pokrycie kosztów obiadu, jakiego w drodze tam i napowrót potrzebował.

Art. 4. Przyznania należności świadek winien żądać w sądzie ustnie lub na piśmie pod ich utratą w ciągu 24 godzin po przesłuchaniu albo, jeżeli przesłuchanie się nie odbyło, po odprawieniu świadka.

Art. 5. Kancelarja sądowa, a mianowicie wyznaczony przez przełożonego sądu urzędnik oznacza należności świadków i zarządza ich wypłatę. Oznaczanie należności świadków należy poruczyć temu urzędnikowi kancelaryjnemu, który prowadzi rachunek kosztów karnych, chyba że szczególne stosunki wymagają odmiennego zarządzenia.

Art. 6. Jeżeli świadek żąda przyznania należności w toku przesłuchania, należy kancelarji sądowej polecić oznaczenie należności.

Jeżeli świadek zgłosi swe żądanie w kancelarji sądowej, nie spisuje się protokołu; przed oznaczeniem należności należy jednak stwierdzić, czy roszczenie świadka o wynagrodzenie jest uzasadnione.

Wynagrodzenie żądane i przyznane należy uwidocznnić w aktach.

Art. 7. Należność przyznaną oznajmia się ustnie świadkowi i wedle możności wypłaca się ją zaraz; świadkowi nieobecnemu doreczają się krótkie zawiadomienie i przesyła pieniądze bezpłatnie.

II. Wynagrodzenie znawców.

Art. 8. Znawcy mogą żądać:

1. zwrotu kosztów podróży i pobytu,
2. zwrotu innych wydatków, które ponieśli (koszta przygotowania opinji, wynagrodzenie za zużyte przy badaniu materiały i narzędzia i t. p.),
3. odszkodowanie za stratę czasu oraz
4. wynagrodzenie za pracę.

Znawcy, w tym charakterze stale przy sądzie ustanowieni i pobierający za to wynagrodzenie, mogą domagać się tylko zwrotu wydatków, przytoczonych pod L. 1 i 2. W stosunku do zobowiązanego do zwrotu

(§ 389 i 390 p. k.) policza się jednak także należności, wymienione pod L. 3 i 4, które należałoby przyznać znawcy, gdyby nie był ustanowiony za stałym wynagrodzeniem.

Art. 9. Koszta podróży i pobytu znawców, będących w służbie publicznej, oznacza się według dotyczących przepisów dla osób, pełniących służbę publiczną. Innym znawcom zwraca się koszta podróży i pobytu wedle postanowień o wymiarze takichże roszczeń świadków i wedle taryf, ułożonych dla świadków.

Art. 10. Inne koszta i wydatki zwraca się znawcy o tyle, o ile były konieczne do spełnienia jego czynności i zostały należycie wykazane. Za dostarczenie narzędzi i przyrządów, których można stale używać, nie należy się osobne odszkodowanie.

Art. 11. Odszkodowanie za stratę czasu wymierza się, uwzględniając stosunki zarobkowe znawców, jednakże nie powyżej ośmiu marek za każdą rozpoczętą godzinę i nie powyżej osiemdziesięciu marek za cały dzień.

Znawcy winni wykazać wiarogodnie wysokość swego normalnego zarobku i uszczerbku w zarobku, o ile stosunki zawodowe i zarobkowe znawcy nie dostarczają w tym względzie pewnych i znanych sądowi wskazówek. Jeżeli strata czasu nie powoduje uszczerbku w zarobku, nie należy się znawcy odszkodowanie za stratę czasu.

Za stracony uważa się czas, który znawca celem wypełnienia swego obowiązku musi spędzić poza swoim mieszkaniem lub zwykłym miejscem pracy; nie liczy się atoli czasu, użytego na wykonanie czynności, za które znawca otrzymuje wynagrodzenie za pracę.

Art. 12. Wynagrodzenie za pracę wymierza się, uwzględniając nakład czasu i trudu, koniecznych do samego wykonania pracy, oraz mając na uwadze zapłatę, udzielaną zwyczajnie za podobne prace poza postępowaniem sądowym.

Oceniając wartość pracy, należy rozróżnić, czy badanie ma charakter pracy naukowej lub artystycznej lub też wymaga całkiem szczególnych wiadomości zawodowych, a w szczególności technicznych, które nabywa się tylko przez wyższe studia albo przez szczególne wykszolenie lub wykształcenie, czy też do tego wystarczają zwyczajne wiadomości rękodzielnika lub kupca, jak np. przy ocenianiu zwyczajnych przedmiotów użytkowych.

Jeżeli praca znawcy polega tylko na świadczeniach ostatniego rodzaju, które łączą się zazwyczaj z jego zarobkowaniem lub zawodem, znawca może żądać tylko odszkodowania za stratę czasu. Znawcom, którzy nie mogą żądać wynagrodzenia za stratę czasu (art. 11 ust. 2), należy się w takich przypadkach wynagrodzenie, wymierzone w myśl ustępu pierwszego, które jednak nie może przekraczać granicy, oznaczonej w art. 11 ustęp pierwszy.

Art. 13. W razie przybrania kilku znawców każdy z nich ma prawo do pełnego wynagrodzenia za stratę czasu i za pracę oraz do zwrotu poniesionych przez siebie, należnych kosztów podróży, pobytu i innych wydatków.

Art. 14. Ze znawcami, którzy są stałe ustanowieni i zaprzysiężeni do wydawania opinii pewnego rodzaju, może być zawarty układ w przedmiocie taryfy, według której mają być im zwracane koszta i wydatki, połączone z ich czynnościami, i według której ma być uiszczony wynagrodzenie za pracę. Układ taki wymaga zatwierdzenia przez prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 15. Znaczący lekarze i weterynarze korzystają nadal z podwyżki wynagrodzenia za czynności sądowo-lekarskie, przyznanej im rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dn. 17 lipca 1919 r. Dz. P. P. № 58 poz. 353.

Art. 16. Sądy winny ograniczać przybieranie znawców i zakres ich czynności do przypadków koniecznej potrzeby (§ 118 i 123. p. k.). Badania przez znawców wolno zatem zarządzać tylko wtedy, jeżeli można oczekiwać wyniku, przydatnego dla celów postępowania karnego. W razie wątpliwości w tym względzie sąd powinien najprzód wyjaśnić to pytanie wstępnie w odpowiedni sposób.

Art. 17. Przyznania należności znawcy winni żądać w sądzie ustnie lub na piśmie pod ich utratą w ciągu dni ośmiu po złożeniu opinii, a jeżeli opinii nie wydali, po ich odprawieniu.

Art. 18. Wynagrodzenie znawców oznacza sędzia, który ich przybrał. Wymiar wynagrodzenia za pracę, przewyższający kwotę osiemdziesięciu marek, należy wraz z uzasadnieniem udzielić do wglądu prokuratorowi względnie urzędnikowi, pełniącemu czynności prokuratorskie.

III. Wynagrodzenie tłumaczy.

Art. 19. Tłumaczowi, przybranemu do przesłuchania sądowego, należy się tytułem odszkodowania za stratę czasu (art. 11) i tytułem wynagrodzenia za pracę (art. 12) kwota nie wyżej ośmiu marek za każdą rozpoczętą godzinę, za cały dzień jednak nie powyżej osiemdziesięciu marek. Wymierzając wynagrodzenie należy uwzględnić stanowisko, wykształcenie i uszczerbek w zarobku skutkiem straty czasu, trudność tłumaczenia i czas trwania pracy. Jeżeli tłumacz musi sam pisać protokół, należy mu się osobne wynagrodzenie po marce za każdą stronę z 32 linjami pisma (§ 328 instr. sąd.).

Art. 20. Za tłumaczenia pisane poza sądową czynnością urzędową należy się wynagrodzenie w kwocie pięciu marek, jeżeli tłumaczenie nie przenosi jednej całej strony (§ 328 instr. sąd.), w innych przypadkach należy wynagrodzenie stosunkowo podwyższyć. Za pisanie nie należy się osobne wynagrodzenie.

Art. 21. Zresztą przepisy o wynagrodzeniu znawców stosują się także do wynagrodzenia tłumaczy.

B. Wykazy czynności.

Art. 22. W wykazach czynności sądów apelacyjnych (form. p. k. № 43) nie należy już podawać przypadków zezwolenia na zmianę miejsca wykonania kary (§ 406 p. k.).

C. Zapisek o wyroku.

Art. 23. Zapisek o wyroku (§ 458 p. k.) jest dopuszczalny tylko w sprawach o przekroczenia przy wyrokach prawomocnych, jeżeli żadna ze stron nie żądała wyraźnie wydania wyroku na piśmie. Umieszcza go protokolant wedle wskazówek sędziego na protokole rozprawy, ale pod osobną liczbą porządkową, a podpisuje sędzia.

Protokół rozprawy wraz z zapiskiem o wyroku nie ulega zniszczeniu, tak samo i doniesienie w tym przypadku, jeżeli w zapisku o wyroku przy określaniu czynu, którego winnym uznano oskarżonego, powołano się w całości lub w części na treść doniesienia.

D. Postanowienia końcowe.

Art. 24. Należności świadków, znawców i tłumaczy, do których należy było prawo przed dniem 1 września 1920 r. jako dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. Dz. U. P. № 67 poz. 453, oznacza się wedle przepisów dotychczasowych, przy oznaczaniu takich należności znawców lekarzy i weterynarzy uwzględnia się jednak podwyżkę utrzymana w art. 15 niniejszego rozporządzenia nadal w mocy.

Przepis § 8 rozporządzenia austr. ministerstwa sprawiedliwości z dnia 20 marca 1901 Dz. u. p. № 34 uchyla się.

Minister Sprawiedliwości:

St. Nowodworski

516.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości

z dnia 9 sierpnia 1920 r.

o podwyższeniu opłat za doręczenia w sprawach cywilnych na obszarze b. zaboru austriackiego.

Na zasadzie artykułu XXXIV ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 r. № 112 Dz. p. p. zarządzam w porozumieniu z Ministrem Skarbu:

Art. 1. Opłata za doręczenie w sprawach cywilnych, spornych i niespornych — dokonywane przez organy sądowe (woźnych lub posłańców) czy to w siedzibie czy też poza siedzibą sądu, wynosi 2 mk.

Art. 2. Opłaty nie pobiera się: 1) za doręczenia dokonywane w budynku sądu lub przy wykonaniu czynności egzekucyjnej; 2) jeśli do uiszczenia opłaty obowiązana jest strona, która korzysta z prawa ubogich, albo dla której ustanowiono kuratora w myśl par. 276 u. cyw.; w tych wypadkach należy zaniechać także dodatkowego ściągania opłaty za doręczenie.

Art. 3. Przepis par. 9 rozporządzenia b. austr. ministerstwa sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu z dnia 22 sierpnia 1899. № 162 Dz. p. p. uchyla się.

Art. 4. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 września r. b

Minister Sprawiedliwości:

St. Nowodworski